

САНХҮҮГИЙН ТАЙЛАНГИЙН АУДИТ

Өмнөговь аймгийн Мандал-Овоо сумын Засаг даргын 2023 оны санхүүгийн нэгтгэсэн тайлан, төсвийн гүйцэтгэлд хийсэн санхүүгийн тайлангийн аудитын хураангуй тайлан

Аудитын код: ӨМА-2024/07/НА-СТА-ТТЗ

Цахим хуудас: www.audit.mn Даланзадгад хот 2024 он	Дарга, тэргүүлэх аудитор: Ц.Өсөхбаяр Утас: 70533539 Цахим хаяг: Usukhbayarts@audit.gov.mn Аудитын менежер: Т.Хонгорзул Утас: 70533552 Цахим хаяг: Khongorzult@audit.gov.mn Ахлах аудитор: С.Одончимэг Утас: 70533552 Цахим хаяг: Odonchimegs@audit.gov.mn
--	--

Энэхүү аудитын тайлантай холбоотой нэмэлт мэдээллийг дээрх хаягаар авна уу

1.ХАРААТ БУС АУДИТОРЫН ДҮГНЭЛТ

ӨМНӨГОВЬ АЙМАГ ДАХЬ ТӨРИЙН АУДИТЫН ГАЗАР

Нутгийн удирдлагын ордон 304 тоот, 3 дугаар баг,
Даланзадгад сум, Өмнөговь аймаг, 46083
Утас: (976) 7053 3539, Цахим хуудас: www.audit.mn
Цахим шуудан: umnugovi@audit.gov.mn

2024.09.25 № 500
танай _____-ны № _____-т

МАНДАЛ-ОВОО СУМЫН ЗАСАГ
ДАРГА Ц.САНЖАА ТАНАА

Өөрчлөлтгүй дүгнэлт

Төрийн аудитын тухай хуулийн 6 дугаар зүйлийн 6.3.1, 8 дугаар зүйлийн 8.1, Төсвийн тухай хуулийн 8 дугаар зүйлийн 8.9.2-д заасны дагуу Мандал-Овоо сумын Засаг даргын 2023 оны 12 дугаар сарын 31-ний өдрөөрх нэгтгэсэн санхүүгийн байдал, санхүүгийн үр дүн, цэвэр хөрөнгө/өмчийн өөрчлөлт, мөнгөн гүйлгээний тайлан, тодруулгууд болон төсвийн гүйцэтгэлд аудит хийлээ.

Мандал-Овоо сумын Засаг даргын 2023 оны 12 дугаар сарын 31-ний өдрөөрх санхүүгийн нэгтгэсэн тайлан, төсвийн гүйцэтгэлийг Төсвийн тухай хууль, Нягтлан бодох бүртгэлийн тухай хууль, Нягтлан бодох бүртгэлийн олон улсын стандартад нийцүүлэн бүх материаллаг зүйлсийн хувьд үнэн зөв толилуулсан байна.

Дүгнэлтийн үндэслэл

Төрийн аудитын байгууллага аудит хийхдээ Аудитын дээд байгууллагын олон улсын стандарт, түүнд нийцүүлэн Монгол Улсын Ерөнхий аудиторын баталсан журам, зааврын дагуу гүйцэтгэж, аудит хийгдэх байгууллагаас хараат бус, аудиторын ёс зүйн үүрэг хариуцлагыг биелүүлж ажилласан. Бидний цуглуулсан хангалттай бөгөөд зохистой аудитын нотолгоо нь дүгнэлт өгөх үндэслэл болно.

Асуудлын онцолсон хэсэг

Сумын иргэдийн Төлөөлөгчдийн Хурлын 2023 оны 13/01 дугаар тогтоолоор 2023 оны төсвийн орлого, зарлагыг 399.7 сая төгрөгөөр нэмэгдүүлэн 2,011.9 сая төгрөг болгон тодотгон баталсан байна.

Аудитын гол асуудал

Тайлант онд сумын түүхт 100 жилийн ойг тохиолдуулан иргэд, аж ахуй нэгжээс "Хойморь нутгийн түүчээ" НҮТББ-ын дансанд 304.0 сая төгрөгийн цугларсан байна.

Бусад асуудлын хэсэг

Мандал-Овоо сумын иргэдийн Төлөөлөгчдийн Хурлын хуралдааны 2023 оны 14/01 дугаар тогтоолоор сумын хөгжлийн 2023 оны жилийн төлөвлөгөөний хэрэгжилтийг 91.2 хувийн биелэлттэй гэж дүгнэсэн байна.

Санхүүгийн тайланд төсвийн захирагчийн хүлээх үүрэг, хариуцлага

Төсвийн захирагч санхүүгийн тайлан, төсвийн гүйцэтгэлийг Төсвийн тухай хууль, Нягтлан бодох бүртгэлийн тухай хууль, Улсын секторын нягтлан бодох бүртгэлийн олон улсын стандартын дагуу үнэн зөв бэлтгэж толилуулах үүрэгтэй.

016020526

Санхүүгийн тайланг залилан эсвэл алдааны улмаас үүсэх материаллаг буруу илэрхийлэлгүй бэлтгэхэд шаардлагатай гэж үзсэн дотоод хяналтыг тодорхойлж, хэрэгжүүлэх үүрэг хариуцлага хүлээнэ.

Төрийн аудитын байгууллагын үүрэг, хариуцлага

Төрийн аудитын байгууллага залилан эсвэл алдааны улмаас үүсэх материаллаг буруу илэрхийллээс санхүүгийн тайлан бүхэлдээ ангид эсэх талаарх үндэслэлтэй баталгаажуулалт олж авах, дүгнэлт, зөвлөмж бүхий аудитын тайлан гаргах зорилготой.

Үндэслэлтэй баталгаажуулалт нь дээд түвшнийх боловч үнэмлэхүй түвшний баталгаажуулалт биш бөгөөд АДБОУС-ын дагуу хийсэн аудитаар бүх материаллаг буруу илэрхийлэл бүрийг илрүүлнэ гэсэн баталгаа болохгүй юм.

Буруу илэрхийлэл нь залилан эсвэл алдаанаас үүсэж болох бөгөөд дангаараа эсвэл нийлээд уг санхүүгийн тайланд үндэслэн гарах хэрэглэгчдийн эдийн засгийн шийдвэрт нөлөөлөх үндэслэлтэй байвал материаллаг гэж үздэг.

ДАРГА, ТЭРГҮҮЛЭХ АУДИТОР

Ц.ӨСӨХБАЯР

2.АУДИТ ХИЙСЭН САНХҮҮГИЙН НЭГТГЭСЭН ТАЙЛАН, ТӨСВИЙН ГҮЙЦЭТГЭЛ

2.1 Аудит хийсэн санхүүгийн нэгтгэсэн байдлын тайлан

/мянган төгрөгөөр/

Код:	Тайлангийн үзүүлэлт	Тодруулга	2022оны 12-р сарын 31	2023 оны 12-р сарын 31
1	ЭРГЭЛТИЙН ХӨРӨНГИЙН ДҮН		1,067,877.5	1,097,678.7
31	МӨНГӨН ХӨРӨНГӨ	3а, 3б	622,715.0	494,210.6
32	БОГИНО ХУГАЦААТ ХӨРӨНГӨ ОРУУЛАЛТ	4а, 4б	0.0	0.0
33	АВЛАГА	5а, 5б, 6а, 6б	215,226.2	302,275.1
34	УРЬДЧИЛГАА	7а, 7б	20,921.7	50,384.1
35	БАРАА МАТЕРИАЛ	8а, 8б, 8в	209,014.6	250,808.9
36	НӨӨЦИЙН БАРАА	9а	0.0	0.0
360	БУСАД ЭРГЭЛТИЙН ХӨРӨНГӨ	10	0.0	0.0
2	ЭРГЭЛТИЙН БУС ХӨРӨНГИЙН ДҮН		5,792,967.0	11,132,827.8
39	ҮНДСЭН ХӨРӨНГӨ	12а, 12б, 12в	5,792,967.0	11,132,827.8
39100	Газар		0.0	0.0
39200	Биет хөрөнгө		5,634,105.8	10,975,630.7
39300	Биет бус хөрөнгө	13	158,861.3	157,197.1
39400	Бусад хөрөнгө /ТӨҮГ/	14	0.0	0.0
3	НИЙТ ХӨРӨНГИЙН ДҮН III=I+II		6,860,844.5	12,230,506.4
4	НИЙТ ӨР ТӨЛБӨР		2,330,029.5	7,151,460.0
41	БОГИНО ХУГАЦААТ ӨР ТӨЛБӨР	15а, 15б	268,825.3	280,688.7
41100	Богино хугацаат үнэт цаас		0.0	0.0
41200	Богино хугацаат зээлийн өглөг	16а, 16б	0.0	0.0
41300	Өглөг	17а, 17б	268,825.2	280,463.6
41400	Урьдчилж орсон орлого	18а, 18б	0.1	225.1
42	УРТ ХУГАЦААТ ӨР ТӨЛБӨР		2,061,204.2	6,870,771.3
42100	Урт хугацаат үнэт цаас	19	0.0	0.0
42200	Урт хугацаат зээл	20а, 20б	2,061,204.2	6,870,771.3
5	ЦЭВЭР ХӨРӨНГӨ ӨМЧИЙН ДҮН		4,530,815.0	5,079,046.4
51	Засгийн газрын хувь оролцоо		4,530,815.0	5,079,046.4
51100	Засгийн газрын оруулсан капитал		1,329,697.9	1,329,697.9
51106	Эздийн өмчийн бусад хэсэг /ТӨҮГ/		152.0	152.0
51200	Хуримтлагдсан үр дүн		2,847,876.8	3,396,108.1
51300	Хөрөнгийн дахин үнэлгээний зөрүү		353,088.4	353,088.4
51600	Нөөцийн сан		0.0	0.0
52	Хяналтын бус хувь оролцоо		0.0	0.0
6	ӨР ТӨЛБӨР, ЦЭВЭР ХӨРӨНГӨ ӨМЧИЙН ДҮН VI=IV+V		6,860,844.5	12,230,506.4

2.2 Аудит хийсэн санхүүгийн нэгтгэсэн үр дүнгийн тайлан

/мянган төгрөгөөр/

Код:	Тайлангийн үзүүлэлт	Тодруулга	2022 оны 12-р сарын 31	2023 оны 12-р сарын 31
I	ҮЙЛ АЖИЛЛАГААНЫ ОРЛОГЫН ДҮН (I)		2,616,587.1	5,128,781.0
11	ТАТВАРЫН ОРЛОГО		271,444.1	335,100.4
110	Орлогын албан татвар		155,259.7	205,900.7
1100	Хувь хүний орлогын албан татвар		161,098.6	215,898.7
1101	Хувь хүний орлогын албан татварын буцаан олголт		-5,838.9	-9,998.1
113	Хөрөнгийн албан татвар		35,456.7	34,322.9
118	Бусад татвар, төлбөр, хураамж		80,727.7	94,876.8
12	ТАТВАРЫН БУС ОРЛОГО	1а, 1б	686,103.9	1,245,258.2
120	Нийтлэг татварын бус орлого		686,103.9	1,245,258.2
13	ТУСЛАМЖ, САНХҮҮЖИЛТИЙН ОРЛОГО		1,659,039.1	3,548,422.5
II	ҮЙЛ АЖИЛЛАГААНЫ ЗАРДЛЫН ДҮН	2а, 2б	2,132,915.7	3,972,972.2
21	УРСГАЛ ЗАРДАЛ		2,132,915.7	3,972,972.2
210	БАРАА, АЖИЛ ҮЙЛЧИЛГЭЭНИЙ ЗАРДАЛ		1,201,841.0	3,710,801.2
2101	Цалин хөлс болон нэмэгдэл урамшил		239,476.7	363,776.9
2102	Ажил олгогчоос нийгмийн даатгалд төлөх шимтгэл		30,166.4	44,852.5
2103	Байр ашиглалттай холбоотой тогтмол зардал		254,738.7	40,859.6
2104	Хангамж, бараа материалын зардал		55,088.7	80,021.1
2105	Нормативт зардал		0.0	0.0
2106	Эд хогшил, урсгал засварын зардал		4,826.0	18,154.6
2107	Томилолт, зочны зардал		5,415.0	12,398.0
2108	Бусдаар гүйцэтгүүлсэн ажил, үйлчилгээний төлбөр, хураамж		139,072.7	300,725.8
2109	Бараа үйлчилгээний бусад зардал		473,056.8	2,850,012.7
211	ХҮҮ		0.0	0.0
212	ТАТААС		0.0	0.0
213	УРСГАЛ ШИЛЖҮҮЛЭГ		931,074.6	262,171.0
22	ХӨРӨНГИЙН ЗАРДАЛ		0.0	0.0
III	ҮЙЛ АЖИЛЛАГААНЫ ҮР ДҮН (III)=(I)-(II)		483,671.5	1,155,808.8
IV	ҮЙЛ АЖИЛЛАГААНЫ БУС ОРЛОГЫН ДҮН		0.0	0.0
V	ҮЙЛ АЖИЛЛАГААНЫ БУС ЗАРДЛЫН ДҮН		4,977,516.4	620,905.7
VI	ҮЙЛ АЖИЛЛАГААНЫ НИЙТ ҮР ДҮН (VI)=(III)+(IV)-(V)		-4,493,844.9	534,903.1

2.3 Аудит хийсэн нэгтгэсэн цэвэр хөрөнгө/өмчийн өөрчлөлтийн тайлан

/мянган төгрөгөөр/

Код:	Тайлангийн үзүүлэлт	Засгийн газрын хувь оролцооны нийт дүн	Цөөнхийн хувь оролцоо	Нийт цэвэр хөрөнгө/өмч
11	2023 оны 1-р сарын 1-нээрх үлдэгдэл	4,530,815.0	0.0	4,530,815.0
12	Нягтлан бодох бүртгэлийн бодлогын өөрчлөлт	13,328.2	0.0	13,328.2
13	Дахин илэрхийлсэн үлдэгдэл	4,544,143.3	0.0	4,544,143.3
14	Үндсэн хөрөнгийн дахин үнэлгээний өсөлт бууралт	0.0	0.0	0.0
15	Үндсэн хөрөнгийн өсөлт бууралт	0.0	0.0	0.0
16	Орлогын тайланд хүлээн зөвшөөрөөгүй олз, гарз	0.0	0.0	0.0
17	Өмчид гарсан өөрчлөлт	0.0	0.0	0.0
18	Зарласан ногдол ашиг	0.0	0.0	0.0
19	Тайлант үеийн үр дүн	534,903.1	0.0	534,903.1
20	2023 оны 12-р сарын 31-наарх үлдэгдэл	5,079,046.4	0.0	5,079,046.4

2.4 Аудит хийсэн нэгтгэсэн мөнгөн гүйлгээний тайлан

/мянган төгрөгөөр/

Код:	Тайлангийн үзүүлэлт	Тодруулга	2022оны 12-р сарын 31	2023 оны 12-р сарын 31
I	ҮЙЛ АЖИЛЛАГААНЫ МӨНГӨН ОРЛОГЫН ДҮН (I)		2,261,277.2	4,386,443.8
11	ТАТВАРЫН ОРЛОГО		271,444.1	335,100.4
110	Орлогын албан татвар		155,259.7	205,900.7
1100	Хувь хүний орлогын албан татвар		161,098.6	215,898.7
1101	Хувь хүний орлогын албан татварын буцаан олголт		-5,838.9	-9,998.1
113	Хөрөнгийн албан татвар		35,456.7	34,322.9
118	Бусад татвар, төлбөр, хураамж		80,727.7	94,876.8
1180	Бусад нийтлэг төлбөр, хураамж		16,389.7	8,978.1
1181	Газрын төлбөр		5,729.7	37,835.1
1182	Байгалийн нөөц ашигласны төлбөр		58,608.3	48,063.6
1183	Бусад татвар		0.0	0.0
12	ТАТВАРЫН БУС ОРЛОГО		330,793.9	502,920.9
120	Нийтлэг татварын бус орлого		330,793.9	502,920.9
121	Хөрөнгийн орлого		0.0	0.0
122	Тусламжийн орлого		0.0	0.0
123	Улсын төсөв орон нутгийн төсөв хоорондын шилжүүлэг		0.0	0.0
13	ТУСЛАМЖ, САНХҮҮЖИЛТИЙН ОРЛОГО		1,659,039.1	3,548,422.5
II	НИЙТ ЗАРЛАГА ба ЦЭВЭР ЗЭЭЛИЙН ДҮН		2,183,807.2	4,395,205.5
21	УРСГАЛ ЗАРДАЛ		2,183,807.2	4,395,205.5
210	БАРАА, АЖИЛ ҮЙЛЧИЛГЭЭНИЙ ЗАРДАЛ		1,063,927.1	3,637,464.7
2101	Цалин хөлс болон нэмэгдэл урамшил		340,127.8	495,844.3

2102	Ажил олгогчоос нийгмийн даатгалд төлөх шимтгэл		62,427.3	87,520.2
2103	Байр ашиглалттай холбоотой тогтмол зардал		281,137.1	70,565.7
2104	Хангамж, бараа материалын зардал		176,658.0	268,512.0
2106	Эд хогшил, урсгал засварын зардал		4,826.0	0.0
2107	Томилолт, зочны зардал		5,415.0	12,398.0
2108	Бусдаар гүйцэтгүүлсэн ажил, үйлчилгээний төлбөр, хураамж		126,335.5	268,468.0
2109	Бараа үйлчилгээний бусад зардал		67,000.3	2,434,156.5
213	УРСГАЛ ШИЛЖҮҮЛЭГ		1,119,880.1	757,740.8
III	ҮЙЛ АЖИЛЛАГААНЫ ЦЭВЭР МӨНГӨН ГҮЙЛГЭЭ (III)=(I)-(II)		77,470.0	-8,761.8
IV	ХӨРӨНГӨ ОРУУЛАЛТЫН МӨНГӨН ОРЛОГЫН ДҮН (IV)		0.0	0.0
V	ХӨРӨНГӨ ОРУУЛАЛТЫН МӨНГӨН ЗАРДЛЫН ДҮН (V)		9,100.0	119,742.7
22	ХӨРӨНГИЙН ЗАРДАЛ		9,100.0	119,742.7
2200	Дотоод эх үүсвэрээр		9,100.0	119,742.7
2260	Гадаад эх үүсвэрээр		0.0	0.0
VI	ХӨРӨНГӨ ОРУУЛАЛТЫН ЦЭВЭР МӨНГӨН ГҮЙЛГЭЭ (VI)=(IV)-(V)		-9,100.0	-119,742.7
VIII	НИЙТ ЦЭВЭР МӨНГӨН ГҮЙЛГЭЭ (VIII)=(III)+(VI)+(VII)		68,370.0	-128,504.4
101	Мөнгө, түүнтэй адилтгах хөрөнгийн эхний үлдэгдэл		554,345.1	622,715.0
20	Мөнгө, түүнтэй адилтгах хөрөнгийн эцсийн үлдэгдэл		622,715.0	494,210.6

2.5 Аудит хийсэн төсвийн гүйцэтгэлийн тайлан

/мянган төгрөгөөр/

Код	Үзүүлэлт	Төлөвлөгөө	Төсвийн гүйцэтгэлийн тайлан
II	НИЙТ ЗАРЛАГА БА ЦЭВЭР ЗЭЭЛИЙН ДҮН	2,011,939.20	1,471,149.10
21	УРСГАЛ ЗАРДАЛ	1,984,311.50	1,443,521.42
210	БАРАА, АЖИЛ ҮЙЛЧИЛГЭЭНИЙ ЗАРДАЛ	1,304,349.40	965,244.41
2101	Цалин хөлс болон нэмэгдэл урамшил	488,454.50	361,653.86
210101	Үндсэн цалин	324,197.90	266,585.70
210102	Нэмэгдэл	164,256.60	95,068.16
2102	Ажил олгогчоос нийгмийн даатгалд төлөх шимтгэл	61,056.80	44,852.49
210201	Тэтгэврийн даатгал	41,518.70	30,503.58
210202	Тэтгэмжийн даатгал	4,884.60	3,588.65
210203	ҮОМШӨ-ний даатгал	3,907.70	2,870.93
210204	Ажилгүйдлийн даатгал	976.90	712.01
210205	Эрүүл мэндийн даатгал	9,768.90	7,177.33
2103	Байр ашиглалттай холбоотой тогтмол зардал	412,805.10	326,771.16
210301	Гэрэл, цахилгаан	27,497.80	19,174.66

210302	Түлш, халаалт	365,767.50	296,971.50
210303	Цэвэр, бохир ус	19,539.80	10,625.00
2104	Хангамж, бараа материалын зардал	50,174.30	44,055.54
210401	Бичиг хэрэг	2,487.10	2,485.10
210402	Тээвэр, шатахуун	35,443.80	32,373.03
210403	Шуудан, холбоо, интернэтийн төлбөр	5,614.10	4,718.11
210404	Ном, хэвлэл	-	-
210405	Хог хаягдал зайлуулах, хортон мэрэгчдийн устгал, ариутгал	3,500.00	2,360.00
210406	Бага үнэтэй, түргэн элэгдэх, ахуйн эд зүйлс	3,129.30	2,119.30
2105	Нормативт зардал	299.50	-
210503	Нормын хувцас, зөөлөн эдлэл	299.50	-
2106	Эд хогшил, урсгал засварын зардал	16,340.00	12,950.55
210604	Урсгал засвар	16,340.00	12,950.55
2107	Томилолт, зочны зардал	12,017.20	12,014.00
210701	Гадаад албан томилолт	-	-
210702	Дотоод албан томилолт	12,017.20	12,014.00
2108	Бусдаар гүйцэтгүүлсэн ажил, үйлчилгээний төлбөр, хураамж	195,502.00	160,961.31
210801	Бусдаар гүйцэтгүүлсэн бусад нийтлэг ажил үйлчилгээний төлбөр хураамж	195,502.00	160,961.31
2109	Бараа үйлчилгээний бусад зардал	67,700.00	1,985.50
210901	Бараа үйлчилгээний бусад зардал	65,700.00	-
210902	Хичээл үйлдвэрлэлийн дадлага хийх	2,000.00	1,985.50
211	ХҮҮ	-	-
213	УРСГАЛ ШИЛЖҮҮЛЭГ	679,962.10	478,277.01
2131	Засгийн газрын урсгал шилжүүлэг	661,362.10	459,683.50
213101	Засгийн газрын дотоод шилжүүлэг	661,362.10	459,683.50
213102	Засгийн газрын гадаад шилжүүлэг	-	-
2132	Бусад урсгал шилжүүлэг	18,600.00	18,593.51
213202	Нийгмийн даатгалын тэтгэвэр, тэтгэмж	-	-
213209	Нэг удаагийн тэтгэмж, шагнал урамшуулал	18,600.00	18,593.51
22	ХӨРӨНГИЙН ЗАРДАЛ	27,627.70	27,627.68
223001	Бусад хөрөнгө	27,627.70	27,627.68
III	ЗАРДЛЫГ САНХҮҮЖҮҮЛЭХ ЭХ ҮҮСВЭР	2,011,939.20	1,444,096.16
31	УЛСЫН ТӨСВӨӨС САНХҮҮЖИХ	-	407,171.50
310004	Орон нутгийн хөгжлийн нэгдсэн сангаас санхүүжих	-	407,171.50
32	ОРОН НУТГИЙН ТӨСВӨӨС САНХҮҮЖИХ	1,711,748.60	1,034,595.50
320001	Орон нутгийн төсвөөс	1,304,577.10	1,034,595.50
320002	Орон нутгийн хөгжлийн сангаас санхүүжих	407,171.50	-
35	ТӨСӨВТ БАЙГУУЛЛАГЫН ҮЙЛ АЖИЛЛАГААНААС	300,190.60	2,329.16
350002	Туслах үйл ажиллагааны орлогоос санхүүжих	66,000.00	2,329.16
350003	Урьд оны үлдэгдлээс санхүүжих	234,190.60	-
4	Мөнгө, түүнтэй адилтгах хөрөнгийн эхний үлдэгдэл	-	265,201.98
5	Мөнгө, түүнтэй адилтгах хөрөнгийн эцсийн үлдэгдэл	-	238,149.04

2.6 Аудит хийсэн нэмэлт төсвийн гүйцэтгэлийн тайлан

/мянган төгрөгөөр/

Код	Үзүүлэлт	ТЗ цэвэр дүн
II	НИЙТ ЗАРЛАГА БА ЦЭВЭР ЗЭЭЛИЙН ДҮН	2,507,036.87
21	УРСГАЛ ЗАРДАЛ	2,436,186.87
210	БАРАА, АЖИЛ ҮЙЛЧИЛГЭЭНИЙ ЗАРДАЛ	2,148,223.04
2101	Цалин хөлс болон нэмэгдэл урамшил	2,246.11
210101	Үндсэн цалин	2,246.11
2102	Ажил олгогчоос нийгмийн даатгалд төлөх шимтгэл	376.13
210201	Тэтгэврийн даатгал	255.77
210202	Тэтгэмжийн даатгал	30.09
210203	ҮОМШӨ-ний даатгал	15.05
210204	Ажилгүйдлийн даатгал	15.05
210205	Эрүүл мэндийн даатгал	60.18
2104	Хангамж, бараа материалын зардал	8,337.89
210401	Бичиг хэрэг	-
210402	Тээвэр, шатахуун	4,033.89
210406	Бага үнэтэй, түргэн элэгдэх, ахуйн эд зүйлс	4,304.00
2107	Томилолт, зочны зардал	384.00
210701	Гадаад албан томилолт	-
210702	Дотоод албан томилолт	384.00
2108	Бусдаар гүйцэтгүүлсэн ажил, үйлчилгээний төлбөр, хураамж	1,600.00
210801	Бусдаар гүйцэтгүүлсэн бусад нийтлэг ажил үйлчилгээний төлбөр хураамж	1,600.00
2109	Бараа үйлчилгээний бусад зардал	2,135,278.91
210901	Бараа үйлчилгээний бусад зардал	2,135,278.91
213	УРСГАЛ ШИЛЖҮҮЛЭГ	287,963.83
2132	Бусад урсгал шилжүүлэг	103,737.71
213209	Нэг удаагийн тэтгэмж, шагнал урамшуулал	103,737.71
2133	Олгосон санхүүжилт, шилжүүлэг	184,226.12
213405	Орон нутгийн төсвийн ерөнхийлөн захирагчдад олгох татаас, нэмэлт санхүүжилт төвлөрүүлэх шилжүүлэг	184,226.12
22	ХӨРӨНГИЙН ЗАРДАЛ	70,850.00
2200	Дотоод эх үүсвэрээр	70,850.00
225106	Биет ба биет бус хөрөнгө худалдан авсан зардал	70,850.00
I	ЗАРДЛЫГ САНХҮҮЖҮҮЛЭХ ЭХ ҮҮСВЭР	2,507,036.87
1311	Нэмэлт санхүүжилтийн орлого	2,507,036.87
131101	Төрийн болон орон нутгийн өмчит бус этгээдээс авсан хандив, тусламж	10,000.00
131103	ЗГНХ,ЗДНХөрөнгө,түүнтэй адилтгах ангилагдаагүй нөөц хөрөнгөөс тухайн төсвийн захирагчид хуваарилсан хөрөнгө	2,394,964.95
131104	Дээд шатны төсвийн захирагчийн төсөвт тусгагдсан төсвөөс доод шатны төсвийн захирагчид хуваарилсан хөрөнгө	6,246.86
131105	Төсвийн байгууллагын үндсэн үйл ажиллагааны хүрээнд бий болсон нэмэлт орлого	95,825.06
III	НИЙТ ЦЭВЭР МӨНГӨН ГҮЙЛГЭЭ (III)=(II)-(I)	-
9	Мөнгө, түүнтэй адилтгах хөрөнгийн эхний үлдэгдэл	-
10	Мөнгө, түүнтэй адилтгах хөрөнгийн эцсийн үлдэгдэл	-

3. АУДИТЫН ИЛРҮҮЛЭЛТ

Аудитаар нийт 535.4 сая төгрөгийн алдаа¹ илэрснээс аудитын явцад 535.4 сая төгрөгийн алдааг залруулж ажиллалаа. Үүнд:

- Нэмэлт санхүүжилтийн тайланд 70.8 сая төгрөгийн бараа үйлчилгээний бусад зардлыг хөрөнгийн зардлаар тайлагнасан,
- Төсвийн гүйцэтгэлийн тайланд улсын төсвөөс санхүүжих орон нутгийн хөгжлийн нэгдсэн сангийн шилжүүлгийн төлөвлөгөө 407.2 сая төгрөгийг орон нутгийн төсвөөс санхүүжих гэж тайлагнасан
- Говийн Оюу хөгжлийг дэмжих сангийн 2023 оны квотын санхүүжилтээр хэрэгжүүлэх "Иргэдийн эрүүл, аюулгүй амьдрал төсөл"-ийн хүрээнд хийгдсэн 57.4 сая төгрөгийн хөрөнгийн эрхзүйн шийдвэрийг гаргаж хөрөнгөд бүртгээгүй байгаа нь санхүүгийн тайлангийн толилуулга, ангилал, оршин байх гэсэн батламж мэдэгдлийг хангаагүй байна.

Аудитаар нийт 51.6 сая төгрөгийн зөрчил² илэрснээс, 51.6 сая төгрөгийн 2 зөрчилд 1 албан шаардлага хүргүүлж, төсвийн хариуцлага сайжруулах 1 зөвлөмж өгсөн.

5.1 Төлбөрийн акт

Төлбөрийн акт тогтоогдоогүй байна.

5.2 Албан шаардлага

-Сумын ИТХ-ын 2023 оны 13/01 дугаар тогтоолоор баталсан төсөвт байгууллагын өөрийн орлогын төлөвлөгөөг 13.7 сая төгрөгөөр тасалж, мөн 2021 оны 3/01 дугаар тогтоолын дагуу малын тоо толгойд ногдуулсан 2023 оны малын тоо толгойн албан татварын 37.9 сая төгрөгийн орлогыг тус тус төсөвт төвлөрүүлээгүй, холбогдох арга хэмжээг авч ажиллаагүй байна.

Энэ нь Малын тоо толгойн албан татварын тухай хуулийн 7 дугаар зүйлийн 7.1 "Албан татвар төлөгч энэ хуулийн дагуу ногдуулсан албан татварыг тэнцүү хоёр хуваан тухайн жилийн 7 дугаар сарын 15, 12 дугаар сарын 15-ны өдрийн дотор өөрийн өмчилж байгаа малын тоо толгой тоологдож бүртгэгдсэн сум, дүүргийн төсөвт төлнө", Төсвийн тухай тухай хуулийн 41 дүгээр зүйлийн 41.2-д "хуулийн дагуу улс, орон нутгийн төсөвт оруулах болон тухайн төсвийн байгууллагын өөрийн үйл ажиллагааны орлогыг бүрэн төвлөрүүлэх", 60 дугаар зүйлийн 60.2.8-д "малын тоо толгойн албан татварын орлого. Уг орлогын эх үүсвэрийг бэлчээрийн менежментийг сайжруулах, бэлчээрийн болон газар тариалангийн усан хангамжийг нэмэгдүүлэх, малын эрүүл мэндийг хамгаалах, халдварт өвчнөөс урьдчилан сэргийлэх, малын чанарыг сайжруулах, гэмт халдлага, гамшгаас хамгаалах, хур тунадасны хэмжээг нэмэгдүүлэх, малын тэжээлийн ургамал тариалах, тэжээлийн нөөц бүрдүүлэх, байгаль орчныг хамгаалах, хортон мэрэгчидтэй тэмцэх, малчдад зориулсан сургалт, сурталчилгааны зардалд зарцуулна" гэж заасантай тус тус нийцэхгүй байна.

5.3 Зөвлөмж

Цаашид анхаарвал зохих асуудлыг тэргүүлэх ач холбогдлын дарааллаар эрэмбэлэн харуулав. Үүнд:

Илрүүлэлт 1: Тус төсвийн төвлөрүүлэн захирагч нь 2023 оны санхүүгийн нэгтгэсэн тайлангаа ирүүлэхдээ төсвийн гүйцэтгэлийн тайлангийн бүрэлдэхүүн хэсгийг хангаж ирүүлээгүй байна.

Энэ нь Төсвийн тухай хуулийн 54 дүгээр зүйлийн 54.5 "Төсвийн гүйцэтгэлийн тайлан нь дараах бүрэлдэхүүн хэсэгтэй байна", санхүүгийн тайлангийн иж бүрэн байх батламж мэдэгдлийг хангахгүй байна.

Өгсөн зөвлөмж: Төсвийн тухай хуульд заасны дагуу төсвийн гүйцэтгэлийн тайлангийн бүрэлдэхүүн хэсгийн хангаж ажиллаж

Дээрх зөвлөмжийн биелэлтийг Өмнөговь аймаг дахь Төрийн аудитын газарт 2024 оны 11 дүгээр сарын 01-ний өдрийн дотор ирүүлнэ үү. Аудитын явцад бидэнтэй хамтран ажилласан холбогдох ажилтнуудад талархал илэрхийлье.

¹ Мэдээллийг тусгахгүй орхигдуулах, буруу тусган илэрхийлэх, үүнд, математик үйлдлийн алдаа, НББ-ийн бодлогыг мөрдөхөд гарсан алдаа, бодит байдлыг буруу тайлбарласан /буруу ойлгосон/, хайнга хандсан /мартсан, тэмдэглээгүй орхисон/,

² Хүчин төгөлдөр үйлчилж буй хууль тогтоомжид харшлах байгууллага, түүний удирдлага, байгууллагад ажилладаг бусад хувь хүний санаатай болон санамсаргүй үйлдэл, эс үйлдэл.

4. АУДИТААР ИЛЭРСЭН БУРУУ ИЛЭРХИЙЛЛИЙН НЭГТГЭЛ

Санхүүгийн тайлангийн аудитын алдааны нэгтгэл

/сая төгрөгөөр/

Алдаа, зөрчлийн товч утга	Нийт алдаа		Мэдээллийг тусгахгүй орхигдуулсан		Буруу тусган илэрхийлсэн		Үүнээс				Зөвлөмж	
	Тоо	Дүн	Тоо	Дүн	Тоо	Дүн	Залруулсан		Залруулаагүй		Тоо	Дүн
							Тоо	Дүн	Тоо	Дүн		
Нэмэлт санхүүжилтийн тайланд 70.8 сая төгрөгийн бараа үйлчилгээний бусад зардлыг хөрөнгийн зардлаар тайлагнасан,	1	70.8			1	70.8	1	70.8				
Төсвийн гүйцэтгэлийн тайланд улсын төсвөөс санхүүжих орон нутгийн хөгжлийн нэгдсэн сангийн шилжүүлгийн төлөвлөгөө 407.2 сая төгрөгийг орон нутгийн төсвөөс санхүүжих гэж тайлагнасан	1	407.2			1	407.2	1	407.2				
Говийн Оюу хөгжлийг дэмжих сангийн 2023 оны квотын санхүүжилтээр хэрэгжүүлэх "Иргэдийн эрүүл, аюулгүй амьдрал төсөл"-ийн хүрээнд хийгдсэн 57.4 сая төгрөгийн хөрөнгийн эрхзүйн шийдвэрийг гаргаж хөрөнгөд бүртгээгүй байгаа нь санхүүгийн тайлангийн толилуулга, ангилал, оршин байх гэсэн батламж мэдэгдлийг хангаагүй байна.	1	57.4	1	57.4			1	57.4				
Дүн	3	535.4	1	57.4	2	478.0	3	535.4				

Санхүүгийн тайлангийн аудитын зөрчлийн нэгтгэл

/сая төгрөгөөр/

Алдаа, зөрчлийн товч утга	Нийт зөрчил		Үүнээс									
			Төлбөрийн акт		Албан шаардлага		Зөвлөмж		Хариуцлага тооцуулах албан шаардлага		Хууль, хяналтын байгууллагад шилжүүлсэн асуудал	
	Тоо	Дүн	Тоо	Дүн	Тоо	Дүн	Тоо	Дүн	Тоо	Дүн	Тоо	Дүн
Сумын ИТХ-ын 2023 оны 13/01 дугаар тогтоолоор баталсан төсөвт байгууллагын өөрийн орлогын төлөвлөгөөг 13.7 сая төгрөгөөр тасалж, мөн 2021 оны 3/01 дугаар тогтоолын дагуу малын тоо толгойд ногдуулсан 2023 оны малын тоо толгойн албан татварын 37.9 сая төгрөгийн орлогыг тус тус төсөвт төвлөрүүлээгүй, холбогдох арга хэмжээг авч ажиллаагүй байна.	1	51.6			1	51.6						
Дүн	1	51.6			1	51.6						

Санхүүгийн тайлангийн аудитаар шалгасан нийцлийн аудитын асуудал

/сая төгрөгөөр/

Алдаа, зөрчлийн товч утга	Нийт зөрчил		Үүнээс					
			Төлбөрийн акт		Албан шаардлага		Зөвлөмж	
	Тоо	Дүн	Тоо	Дүн	Тоо	Дүн	Тоо	Дүн
Шилэн дансны тухай хуулийн хэрэгжилттэй холбоотой зөрчил								
Шилэн дансны мэдээлэлд аудитын тайлан, дүгнэлт, зөвлөмжийн мөрөөр авч хэрэгжүүлсэн арга хэмжээний тайлан, төсвийн ерөнхийлөн захирагчийн төсвийн хөтөлбөр, түүний хүрэх үр дүнгийн талаарх тоон болон чанарын үзүүлэлтийн төлөвлөгөө, дараа жилийн төсвийн төсөл, 5 сая төгрөгөөс дээш зарлагын 499.9 сая төгрөгийн 26 ажил гүйлгээг тус тус мэдээлээгүй байна.	1	499.9					1	499.9
Дүн	1	499.9					1	499.9

5. Төсвийн захирагчийн ангиллаар аудитад хамрагдсан байдал ба санал дүгнэлтийн талаарх мэдээллийн нэгтгэл

№	Төсвийн захирагчийн ангилал	Байгууллага, нэгжийн тоо			Санал дүгнэлтийн хэлбэр				
		Аудитад хамрагдах	Үүнээс: Аудит хийсэн хэлбэр			Зөрчилгүй	Хязгаарлалттай	Сөрөг	Дүгнэлт өгөхөөс татгалзсан
			Санал дүгнэлт гаргасан	Түүвэрт хамруулсан	Аудит хийгээгүй				
А	1	2	3	4	5	7	8	9	10
1	Мандал-Овоо сумын ЗДТГ	1	1				1		
2	Мандал-Овоо сумын ИТХ	1	1				1		
3	Мандал-Овоо сумын ХХС	1		1					
4	Мандал-Овоо сумын ОНХС	1		1					
5	Мандал-Овоо сумын барьцаа	1		1					
6	Хаан-Мандал ОНӨААТҮГ	1	1			1			
7	Аргамжинцэцэг ОНӨААТҮГ	1		1					
	НИЙТ	7	3	4		1	2		

